

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06- 10805

Chișinău

30 noiembrie 2020

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr.443/2004 (*comunitatea terapeutică*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.852 din 30 noiembrie 2020.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

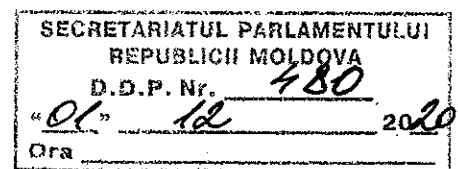
Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 1 filă);
3. Nota informativă la proiectul de lege (6 file);
4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege – 1 filă);
5. Avizele recepționate în procesul avizării (2 file);
6. Tabelul comparativ (2 file).

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

Roman CAZAN

Ex.: V. Mustea
Tel.:22-250-128

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 852

din 30 noiembrie 2020

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004**

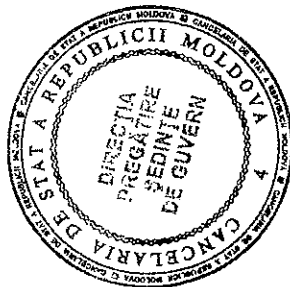
Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

ION CHICU

Fadei Nagacevschi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
pentru modificarea Codului de executare
al Republicii Moldova nr. 443/2004

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 219¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 219¹.** Comunitatea terapeutică

(1) În instituțiile penitenciare pot fi organizate comunități terapeutice pentru condamnații cu istoric de consum de droguri și de alte substanțe psihotrope, cu excepția celor aflați în regim inițial în penitenciar de tip închis.

(2) Comunitatea terapeutică reprezintă un spațiu delimitat fizic în incinta instituției penitenciare în care este aplicat un complex de metode de tratament ce se referă la activitățile, strategiile, tehnicile, interacțiunile interpersonale și sociale folosite pentru impulsivizarea participării condamnatului în propriul proces de recuperare și însușire a unui mod corect de viață, a schimbării comportamentale, a învățării și exersării de noi responsabilități sociale.

(3) În cadrul comunității terapeutice condamnații din diferite tipuri de penitenciare pot desfășura activități terapeutice în comun și pot fi plasați în același sector cu condiția că în celula de deținere se vor respecta condițiile de detenție pentru tipul de penitenciar stabilit.

(4) Modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare se aprobă prin ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.”

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru completarea Codului de executare
a Republicii Moldova nr. 443/2004 (comunitatea terapeutică)

1. Demararea activităţii şi organizarea activităţii la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (*comunitatea terapeutică*) este elaborat de Ministerul Justiţiei în comun cu Administraţia Naţională a Penitenciarelor.

2. Condiţiile de timpuriu elaborarea proiectului de act normativ şi
măsurile urmate

Una din problemele sistemice cu care se confruntă instituţiile penitenciare reprezintă fenomenul consumului de droguri în rândul persoanelor private de libertate.

Astfel, prezenta iniţiativă a fost lansată din necesitatea de a crea cadrul juridic naţional ce ar permite promovarea conceptului de comunitate terapeutică în cadrul sistemului administraţiei penitenciare, prin reglementarea juridică a statutului instituţional al acestei structuri.

Începând cu data de 30.07.2018, în comun cu experţii norvegienii şi reprezentanţii Pompidou Grup al Consiliului Europei (CoE), în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul a fost demarat proiectul-pilot pentru reabilitarea persoanelor drogdependente, numit „Comunitatea terapeutică”.

Scopul general al comunităţii terapeutice constă în susţinerea participării rezidentului în procesul de recuperare şi însuşire a unui mod de viaţă corect, schimbarea comportamentală, dezvoltarea şi formarea de noi abilităţi şi responsabilităţi sociale.

La momentul actual, în sectorul destinat comunităţii terapeutice se deţin 16 rezidenţi, care beneficiază de un complex de metode de tratament ce cuprind în sine activităţi, strategii, tehnici, consiliere psihologică individuală, consiliere de la egal la egal, interacţiuni interpersonale şi sociale orientate spre atingerea scopului general al comunităţii.

La etapa actuală, legislaţia execuţional penală nu reglementează statutul juridic al comunităţilor terapeutice din instituţiile penitenciare. Respectiv, **prezenta iniţiativă va contribui la crearea premiselor de multiplicare a modelului de comunitate terapeutică** instituită în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul şi în alte instituţii penitenciare din ţară, deoarece conform rezultatelor activităţii comunităţii respective, această formă organizaţională răspunde cel mai bine nevoilor beneficiarilor.

Totodată, această iniţiativă este impulsionată de sarcina sistemului

administrației penitenciare de a asigura un mediu sigur pe perioada deținerii, cât și de a facilita reintegrarea în societate a condamnaților în perioada de după liberare.

Consumul de droguri și infecțiile virușilor cu transmitere prin sânge (inclusiv HIV/SIDA și hepatită virală), reprezintă probleme grave de sănătate în mediul penitenciar și în sistemele de justiție penală din majoritatea țărilor din lume. Frecvența acestor infecții face ca aceste instituții să fie direcții importante în ce privește utilizarea de medicamente eficiente și servicii de prevenire a bolilor infecțioase pentru a contribui la reducerea efectelor dăunătoare ale consumului de droguri asupra sănătății, siguranței și securității penitenciarelor și asupra comunității mai largi.

O mare parte din persoanele care intră în mediul penitenciar au un istoric de injectare și consum de droguri. Mulți dintre acești indivizi continuă să folosească droguri în timp ce se află în detenție. Totuși, mediul penitenciar poate avea un impact pozitiv asupra consumatorilor de droguri, ajutându-i să renunțe sau să reducă consumul de droguri ori să consume mai puțin frecvent, însă pentru marea majoritate penitenciarul va fi un mediu în care aceștia vor trece la modele mai dăunătoare de droguri utilizate.

În general, numărul consumatorilor de droguri cu modele problematice de consum în populația penitenciarelor a crescut dramatic în multe țări europene în ultimele două decade. Într-o perspectivă europeană, Centrul European de Monitorizare a Consumului și a Dependentei de Droguri (EMCDDA) în anul 2012, a calculat că fiecare al șaselea deținut este consumator de droguri.

Potrivit datelor statistice ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, pe parcursul anului 2019, au fost luate la evidența medicală 457 de persoane dependente de droguri, ceea ce constituie 4,9% din numărul total de persoane deținute în cadrul instituțiilor penitenciare. La fel, la data de 01.01.2020, se dețineau circa 781 de persoane pentru infracțiuni privind circulația substanțelor narcotice.

În perioada mai - octombrie 2017, cu suportul Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate (în continuare Centrul PAS), a fost posibilă estimarea deținuților consumatori de droguri intravenoase în sistemul penitenciar. Raportul „Estimarea mărimii grupului de deținuți consumatori de droguri injectabile” a avut drept scop revizuirea estimărilor anterioare a numărului de deținuți consumatori de droguri intravenoase (în continuare CDI), revizuirea tuturor datelor existente legate de consumatorii de droguri în penitenciare, precum și referitor la experiența de detenție a consumatorilor de droguri, analiza și triangularea datelor colectate și efectuarea repetată a estimării populației de deținuți CDI.

Conform rezultatele estimărilor efectuate, mărimea grupului de deținuți CDI în penitenciarele de pe malul drept al râului Nistru, la sfârșit de an, a fost încadrată din intervalul de valori [470; 880; 905; 1770], fiind considerată mediana acestui șir - 900 de deținuți CDI. Mărimea anuală a grupului de deținuți CDI a fost estimată din intervalul de valori [1036; 1350; 1940; 1990; 7160], cu mediana 1 940 de deținuți CDI.

Cu referire la circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, în anul 2019, conform raportului de bilanț al sistemului administrației penitenciare, au fost înregistrate 388 fapte de circulație ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, dintre care 30 de tentative de introducere în instituțiile penitenciare.

În așa fel, populația penitenciară din Republica Moldova prezintă un risc sporit privind consumul de droguri licite și ilicite, problemă cu care se confruntă majoritatea statelor europene.

Este esențial să conștientizăm că dependența de droguri (fie că ea implică opiacee, cocaină, tutun, alcool sau alte droguri) este un comportament cronic cauzat de boală și caracterizat printr-un proces lung de recăderi și încercări de stabilizare, care, prin urmare, necesită grijă și sprijin continuu. Acest comportament ar trebui tratat în același mod ca și alte boli cronice, care încorporează diagnostic și un plan de tratament. Este esențial ca orice tratament medicamentos și strategii de intervenție să nu fie dezvoltate în mod izolat, dar legate de alte inițiative și strategii relevante.

Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), adoptate de Adunarea Generală a ONU la 17 decembrie 2015, în regula nr. 24.2, statuează că *serviciile medicale trebuie să fie organizate în strânsă legătură cu administrația generală a sănătății publice, precum și într-un mod care să asigure continuitatea tratamentului și a îngrijirii, inclusiv în cazurile de îmbolnăvire cu HIV, tuberculoză și alte boli infecțioase, dar și în cazul de dependență de droguri.*

Prin urmare, tratamentul persoanelor drog dependente urmează a fi efectuat în cadrul unui program specializat care presupune obiective, strategii și metode specifice de intervenții.

Dezvoltarea comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare va contribui la diminuarea substanțială a fenomenului de consum de droguri în rândul persoanelor private de libertate, care a atins o pondere alarmantă și va contribui la reabilitarea și adaptarea socială a acestor persoane.

De asemenea, acest proiect va consolida pachetul comprehensiv de servicii pentru persoanele drog-dependente și va oferi acestora posibilitatea de a trăi în zone libere de droguri, în siguranța de a nu interacționa cu factori negativi ce pot

condiționa consumul și vor asigura folosirea mai eficientă a timpului petrecut în detenție, precum și creșterea șanselor de reintegrare socială.

3. Principalele prevederi ale proiectului și extinderea programului

Prin prezentului proiect de lege se intenționează de a implementa un complex de măsuri noi, corespunzătoare nevoilor actuale semnalate de persoanele drogdependente în lupta împotriva fenomenului de consum de droguri în mediul penitenciar și extinderea programului implementat în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul în alte instituții penitenciare.

Pentru aplicarea acestui tratament specializat persoanelor drog dependente, se propune crearea comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare care reprezintă un spațiu delimitat fizic în incinta instituției penitenciare în care, pentru categoriile de deținuți ale căror nevoi de intervenție specifică impun acest lucru, va fi aplicat un complex de metode de tratament ce se referă la activitățile, strategiile, tehnicile, interacțiunile interpersonale și sociale folosite pentru atingerea scopului general de susținere a participării individului în propriul proces de recuperare și însușire a unui mod corect de viață, schimbării comportamentale, a învățării și exersării de noi abilități și responsabilități sociale.

În cadrul comunității terapeutice vor fi respectate dispozițiile Codului de executare și Statutului executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2006, referitoare la condițiile de deținere, drepturile și obligațiile persoanelor condamnate, activitățile socio-educative, stimulări și sancțiuni disciplinare, cu particularitățile prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a comunității terapeutice, care însă nu pot fi în conflict cu dispozițiile Codului de executare și ale Statutului executării pedepsei de către condamnați.

Astfel, se propune completarea Codului de executare cu articolul 219¹, care va reglementa expres posibilitatea de a organiza comunități terapeutice în instituțiile penitenciare.

De asemenea, norma va indica asupra beneficiarilor ce pot fi încadrați la programele derulate în cadrul comunității terapeutice. Astfel, comunitatea terapeutică este destinată pentru condamnații cu istoric de consum de droguri și de alte substanțe psihotrope, cu excepția celor aflați în regim inițial în penitenciar de tip închis.

În cadrul comunității terapeutice condamnații din diferite tipuri de penitenciare pot desfășura activități terapeutice în comun și pot fi plasați în același sector cu condiția că în celula de deținere se vor respecta condițiile de detenție pentru tipul de penitenciar stabilit.

Personalul de specialitate corespunzător instruit va asigura organizarea și funcționarea comunităților terapeutice.

Modalitatea de organizare și funcționare a comunității terapeutice va fi reglementată prin ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor, care va conține dispoziții clare și explicite cu privire la:

- structura organizatorică a comunității terapeutice și programul de tratament;
- procedura și criteriile de includere și de excludere a rezidenților;
- structura organizatorică a personalului și rezidenților;
- activitățile de bază în cadrul comunității terapeutice;
- regulile comunității terapeutice;
- recompensele și penalizările;
- etapele și fazele tratamentului;
- controlul activității comunității terapeutice.

4. Fundamentarea economico-financiară

Promovarea prezentului proiect nu impune cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național, întrucât proiectul prevede posibilitatea creării unor astfel de comunități terapeutice. Însă, în cazul constituirii mai multor comunități terapeutice în cadrul altor penitenciare vor fi necesare cheltuieli suplimentare în limita bugetului public național și din alte surse neinterzise de lege. Cu titlu de exemplu, Grupul Pompidou al Consiliului Europei a finanțat crearea comunității terapeutice din cadrul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul suportând următoarele: cheltuieli de reconstrucție 270000 de lei; cheltuieli de amenajare/dotare 630000 de lei; cheltuieli investiționale 159980 de lei.

Grupul Pompidou al Consiliului Europei care a finanțat proiectul-pilot de comunitate terapeutică din cadrul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul și-a manifestat deschiderea pentru a susține extinderea programului de comunitate terapeutică și în alte instituții penitenciare, datorită finanțării disponibile în cadrul proiectului său actual „Consolidarea bazată pe drepturile omului răspunsurile la tulburările de consum de substanțe din închisoare”.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului de pentru completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (*comunitatea terapeutică*) va fi necesară elaborarea ordinului directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor privind organizarea și funcționarea comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*,

directorul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md.

Proiectul a fost înregistrat în Registrul proiectelor de acte normative cu nr. unic 946/MJ/2020. Prin adresa Cancelariei de Stat nr. 18-23-10690 din 26 noiembrie 2020, proiectul a fost remis pentru consultare publică Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; Ministerului Afacerilor Interne; Procuraturii Generale; Administrației Naționale a Penitenciarelor; Inspectoratului Național de Probațiune; Oficiului Avocatului Poporului și Centrului Național Anticorupție. Suplimentar prin scrisoarea nr. 03/9286 din 27 noiembrie 2020, autorul proiectului a solicitat A.O. „Centrul Internațional Antidrog Moldova”, A.O. „Centrul Internațional de Prevenire și Informare în Domeniul Adicțiilor” și A.O. „Promo-LEX” consultarea proiectului.

Propuneri de completare a proiectului și notei informative au prezentat Ministerul Afacerilor Interne și Administrația Națională a Penitenciarelor.

7. Constatările expertizei anticorupție

Centrul Național Anticorupție nu a prezentat raportul de expertiză anticorupție.

Ministru **Fadei NAGACEVSCHI**